

หลักกฎหมายควรรู้

“ลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะรับราชการเป็นข้าราชการ กรณีบกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม”

การได้รับราชการนั้น ถือเป็นความฝันของใครหลายๆ คน เนื่องจากอาชีพข้าราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติและมีความมั่นคงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยได้รับผลกระทบจากวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน ประชาชนก็ยิ่งให้ความสนใจกับการรับราชการมากขึ้น เพื่อความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน โดยเฉพาะข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ แต่เชื่อว่าทุกคนจะสามารถเข้ารับราชการเป็นข้าราชการได้ ซึ่งมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้วางหลักว่า ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไป ๓ ประการ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ๑๑ ประการ เมื่อหลายคนได้อ่านบทบัญญัติมาตราดังกล่าวแล้ว ก็อาจจะเกิดคำถามกับลักษณะต้องห้ามที่ว่า “อย่างไรที่เรียกว่าเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม ตามมาตรา ๓๖ ข. (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว” เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐที่เคยถูกลงโทษทางวินัยมาแล้ว ซึ่งพฤติการณ์มีความเกี่ยวข้องกับด้านศีลธรรม เช่น กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ กรณีชู้สาว กรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ เป็นต้น จะเข้าลักษณะต้องห้ามดังกล่าวหรือไม่ ?

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ได้มีการตอบข้อหารือในประเด็นดังกล่าว ปรากฏตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ล ๑๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖ และได้ให้คำอธิบายสรุปได้ว่า การที่จะพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม อันเป็นกรณีมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๖ ข. (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่นั้น เป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการที่จะต้องพิจารณา และจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงตามพฤติการณ์ของแต่ละกรณีเป็นเรื่องๆ ไป โดยคำนึงถึงเกียรติของข้าราชการ ความรังเกียจของสังคม และตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งกรณีของผู้ที่เคยออกจากราชการเพราะกระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการมาก่อน ก.พ. เคยมีมติให้ส่วนราชการใช้ความระมัดระวังในการพิจารณาบรรจุบุคคลผู้ซึ่งเคยออกจากราชการเพราะกระทำผิดวินัยในฐานความผิดดังกล่าว กลับเข้ารับราชการอีกเนื่องจากการได้รับการล้างมลทิน ซึ่งแม้ว่าจะได้รับการล้างมลทินแล้วก็ตาม แต่พฤติกรรมการกระทำผิดวินัยก็อาจเป็นการบกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม ปรากฏตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ และกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริง และมีมติว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ถือได้ว่าผู้นั้นมีลักษณะต้องห้ามโดยเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคมแล้ว ปรากฏตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/๙๐ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

อย่างไรก็ดี กฎหมายก็ได้มีการปิดกั้นโอกาสการเข้ารับราชการ หากผู้ที่จะเข้ารับราชการมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว ก.พ. อาจจะพิจารณายกเว้นให้เข้ารับราชการได้ตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ซึ่งต้องยื่นคำขอตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการขอยกเว้นให้เข้ารับราชการกรณีมีลักษณะต้องห้ามเป็นข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒

แม้ว่าการที่จะพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม จะเป็นดุลพินิจของส่วนราชการ และไม่อาจจะคาดการณ์ได้ว่าพฤติการณ์ใดบ้าง จะเข้าลักษณะดังกล่าว แต่หากบุคคลใดประสงค์จะเข้ารับราชการ ก็ควรที่จะวางตน ให้อยู่ในศีลธรรมอันดีของสังคม เพื่อไม่ให้เกิดเป็นข้อครหา อันอาจเข้าลักษณะต้องห้าม ของการเข้ารับราชการ หรือแม้แต่บุคคลที่รับราชการเป็นข้าราชการอยู่แล้ว ก็ควรที่จะวางตน ให้อยู่ในศีลธรรมอันดีของสังคมและรักษาวินัยข้าราชการอย่างเคร่งครัดเช่นกัน เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจให้กับประชาชน และเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับสังคมต่อไป

หมายเหตุ : การล้างมลทิน หมายถึง การได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วย การล้างมลทินของไทย เช่น พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระ ปรเมนทรมหาอานันทมหิดลฯ ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น

อุทาหรณ์ควรฟัง

"คณะกรรมการตรวจการจ้าง" ... ตรวจรับงานจ้าง ด้วยสายตา !!

อุทาหรณ์เรื่องนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจสอบการจ้างตามสัญญาจ้าง ปรับปรุงภูมิทัศน์ศูนย์แสดงสินค้าและศูนย์ประชุมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของเทศบาล ไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการลงโทษตามความผิดดังกล่าวไม่ถูกต้อง จึงนำคดีมาฟ้อง ศาลปกครอง ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า สัญญากำหนดงานวัสดุอุปกรณ์ประกอบสวน กำหนดให้มีเสาไฟฟ้ารูปหงส์ทำด้วยอลูมิเนียม จำนวน ๑๔ ต้น งานดินถมได้กำหนดให้ผู้รับจ้าง ถมดินพร้อมบดอัด จำนวน ๑,๕๑๑ ลูกบาศก์เมตร ในการตรวจการจ้าง กรรมการตรวจการจ้าง ได้ตรวจรับงานจ้างตามใบตรวจรับงานจ้างจากรายงานการปฏิบัติงานของผู้ควบคุมงานและ ตรวจรับงานด้วยสายตา โดยสังเกตจากลักษณะรูปร่างภายนอกและวัดขนาดและเห็นว่างานจ้าง ถูกต้องตามสัญญาสมควรจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้าง เป็นเพียงการพิจารณาจากภายนอก ไม่เพียงพอที่จะยืนยันชนิดของวัสดุที่ใช้ให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในสัญญา อันเป็นการทำให้ หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายจากการรับเอางานที่ไม่ได้คุณภาพตามที่ประสงค์ไว้ใช้ ให้เกิดประโยชน์ในการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องจ่ายเงินค่าจ้างเกินไปกว่าปริมาณงานที่ทำการ ที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนดโทษปรับทางปกครอง จึงขอด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ออ.๑/๒๕๖๑)

นอกจากจะผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังแล้ว จะเห็นได้ว่า การตรวจการจ้างเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้สัญญาจ้างบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจการจ้างจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายระเบียบที่กำหนดไว้ และต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ และมีความเข้าใจในเงื่อนไขข้อกำหนดในสัญญาจ้างเป็นอย่างดีและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เพราะหากไม่เข้าใจหรือเข้าใจคลาดเคลื่อนในการทำหน้าที่หรือจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อราชการหรือบุคคลอื่นแล้ว อาจจะทำให้ตนเองต้องรับผิดทางวินัยหรือชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือความรับผิดทางอาญาหรือโทษทางปกครองอีกด้วย

วินัยทางงบประมาณและการคลัง คือ มาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับ การบริหารการเงินและการคลัง ที่ออกตามความในกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งการฝ่าฝืนเป็นความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ต้องรับโทษปรับทางปกครอง โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น และหากผู้ถูกสั่งลงโทษไม่พอใจคำสั่งสามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลปกครองสูงสุดได้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รับทราบคำสั่ง ทั้งนี้ แม้จะถูกลงโทษปรับทางปกครอง ก็ไม่ตัดสิทธิผู้บังคับบัญชาที่จะลงโทษทางวินัย เพราะเหตุเดียวกันนี้อีก

ถามมา ?

วินัยขอตอบ !

น้องดินดี : ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ขายของ หรือ ขายของออนไลน์ หรือ รับงานเดลิเวอรี่ เช่น Grab Lineman Foodpanda Robinhood เป็นต้น หรือ รับงานนอกมาทำในเวลาราชการ เพื่อหารายได้เสริม ถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดวินัยหรือไม่

พี่วินัย : ในปัจจุบัน เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของทุกคนเป็นอย่างมาก หลายคนใช้เทคโนโลยีเพื่อทำอาชีพเสริมควบคู่ไปกับงานประจำ ซึ่งหากใช้เวลาช่วงพักกลางวัน หรือเวลาหลังเลิกงาน ก็จะไม่มีปัญหาแต่อย่างใด หากใช้เวลาราชการทำอาชีพเสริมจนทำให้เสียงานราชการ ปัญหาเกิดแน่นอนครับ

เวลาราชการ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดเวลาทำงานของวันทำการ (วันจันทร์ ถึง วันศุกร์) เริ่มทำงานตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ ถึง ๑๖.๓๐ น. หยุดกลางวันเวลา ๑๒.๐๐ ถึง ๑๓.๐๐ น. ต่อมาเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นายกรัฐมนตรี ได้มีข้อสั่งการเพิ่มเติมในเรื่องการปฏิบัติงานนอกสถานที่ (Work From Home) และการเลื่อนเวลาทำงาน ดังนั้น เวลาราชการจึงหมายถึงวันเวลาอื่นที่ส่วนราชการกำหนดให้ปฏิบัติงานเป็นผลัดหรือกะหรือเป็นอย่างอื่นด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ จะต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่งานราชการ ต้องปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด และไม่ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย

พื้ขอยกตัวอย่าง ที่สำนักงาน ก.พ. เคยวินิจฉัยไว้ว่า

เรื่องที่ ๑ : ชื่อ - ข่ายหุ่น ในเวลาราชการโดยใช้สมาร์โฟนของตนเอง
ในการทำธุรกรรมทำได้หรือไม่

: การซื้อ - ข่ายหุ่น โดยใช้เวลาราชการโดยใช้สมาร์โฟนของตนเอง
ในการทำธุรกรรมเข้าข่ายเป็นความผิดวินัย ฐานทอดทิ้งหน้าที่ราชการ เนื่องจากข้าราชการ
ต้องอุทิศหรือสละเวลาให้แก่ราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๕) แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่องที่ ๒ : ข้าราชการลงชื่อมาปฏิบัติราชการ แต่ไม่ทำงานทุกวัน หรือ
ข้าราชการเอาเวลาราชการไปขายตรง เป็นความผิดวินัยหรือไม่ และจะเอาผิดกับผู้บังคับบัญชา
ได้หรือไม่

: ข้าราชการลงชื่อมาปฏิบัติราชการแต่ไม่ทำงาน หรือเอาเวลา
ราชการไปทำงานอื่น อาจเป็นความผิดวินัย ฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๕)
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

: เมื่อผู้บังคับบัญชาทราบ จะต้องดำเนินการทางวินัย
หากผู้บังคับบัญชาละเลยไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ก็จะมีผลผิดวินัย
ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดี หรือก้าวก้าวหน้าที่ราชการ ด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ
เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

อ้างอิง/ที่มา

๑. หลักกฎหมายควรรู้

- เอกสาร “ตอบข้อหารือเกี่ยวกับวินัยข้าราชการพลเรือน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – พ.ศ. ๒๕๖๐)” ของสำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.

- หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ล ๑๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖ เรื่อง หารือกรณีมีลักษณะต้องห้ามในการเข้ารับราชการ

- หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง การบรรจุบุคคลผู้ซึ่งเคยออกจากราชการเพราะกระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ กลับเข้ารับราชการ

- หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/๙๐ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เรื่อง หารือลักษณะต้องห้ามในการเข้ารับราชการ

๒. อุทาหรณ์ควรฟัง

- เว็บไซต์ สำนักงานศาลปกครอง <https://www.admincourt.go.th>
หัวข้อ วิชาการ > อุทาหรณ์จากคดีปกครอง

๓. ถ้ามมา ? วินัยขอตอบ !

- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาทำงานและวันหยุดราชการ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๐๒

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗

- เว็บไซต์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี <https://www.soc.go.th>
หัวข้อ การกิจเกี่ยวกับคณะรัฐมนตรี (ข้อมูลมติคณะรัฐมนตรี ข้อเสนอการนายกรัฐมนตรี)

- เว็บไซต์ สำนักงาน ก.พ. <https://www.ocsc.go.th>

หัวข้อ บริการ (กฎหมาย วินัยข้าราชการ)